

Дем'янчук Ю.І.

кандидат економічних наук, викладач,

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ СТВОРЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ БАГАТОМОВНИХ КОРПУСІВ ТЕКСТУ

Паралельні корпуси НКРМ, за ствердженням Січінаєвої В.Д. [3, с. 208], вміщують такі паралельні двомовні корпуси, як: англійську, вірменську, білоруську, болгарську, іспанську, італійську, латиську, німецьку, польську, українську, французьку, естонську. Практично для всіх з цих мов представлені симетричні мовні пари. У багатомовний корпус входять поліваріантні тексти. В паралельні корпусу також входять як художні, так і офіційні тексти з тієї ж класифікацією (публіцистика, виробничо-технічні, навчально-наукові, церковні, юридичні тексти). Тексти на більшості мов отримують морфологічну розмітку. Отже, у сучасній лінгвістиці мовні корпуси з легкістю можуть вміщувати мільйони слів реальних текстів, а кількість складних контрастивних аналітичних інструментів для обробки цих текстів швидко зростає.

У сучасний період ведеться детальна робота по складанню, дослідженню і опису електронних багатомовних корпусів різної тематики. Незважаючи на велику кількість робіт західних дослідників (Baker, Zanettin, Olohan, Laviosa), в науковій літературі з корпусної лінгвістики даний напрямок не отримав широкого поширення. Для дослідження процесу перекладу використовується кілька видів корпусів: а) паралельний корпус текстів, б) порівняльний (зіставний) корпус текстів. У дослідженні «Корпус паралельных текстов как инструмент сопоставительного описания языков» Добровольский Д.О. наголошує [2, с. 290], що використання багатомовних паралельних корпусів дає можливість знайти перекладні еквіваленти для кожного слова і вирази їх в конкретних контекстах, на автентичному текстовому матеріалі. На думку дослідника, аналіз лексичних паралелей на значному за обсягом автентичному текстовому матеріалі дає можливість засумніватися у традиційних системах контрастивної лінгвістики і двомовної лексикографії.

Дослідники А.А. Віланденбегр, Н. Беляєва, В.П. Захаров, С.А. Коваль, Ю.М. Марчук, В.Ш. Рубашкін, В.В. Риков, Л.В. Ричкова, А.Я. Шайкевич особливу увагу приділяли спеціальному корпусу текстів. Такий корпус є багаторівневою системою багаторазового використання, що дає змогу здійснювати різні операції в ході вирішення конкретних дослідницьких завдань.

За твердженням Віланденберг А.А. [1, с. 72], корпус спеціальних паралельних текстів є адекватною базою для гармонізації термінології відповідної предметної сфери, зокрема офіційних документів. Дослідниця робить висновки відносно стилістичних особливостей перекладу юридичних документів: 1. Для забезпечення семантичної однозначності правового

документа і точності його юридичних формулювань в спеціальному двомовному та багатомовному словнику підлягають фіксації стійкі багатокомпонентні термінологічні словосполучення; 2. Функціональна класифікація термінів права вимагає виділення номінацій, уточнюючих і регулюючих термінів. 3. На відміну від наукових і науково-технічних текстів, в правовому тексті особливу роль відіграють терміни – модальні дієслівні терміносистеми, що є засобом вираження прагматичної спрямованості тексту, а також уточнюючі терміни – приєднані терміносполучення як засіб необхідної конкретизації правової норми.

Оскільки більшість корпусів були створені в 90-х рр. ХХ століття, то їх стилістична якість доволі низька. Що стосується перекладу сучасних книг та документів, то потрібно враховувати доповнюючі морфологічні, лексикографічні та стилістичні елементи, які додаються до сучасних багатомовних корпусів. Якісним можемо вважати НКРМ, на основі якого перекладацька робота з юридичними та офіційними документами дає можливість виявити позитивні мовні показники та алгоритми.

Список використаних джерел:

1. Виландеберк А. А. Принципы и методы гармонизации терминологии на основе корпуса специальных параллельных текстов: На материале документов ООН : Дис. ... канд. филол. наук : 10.02.21 : СПб., 2005. – 266 с.
2. Добровольский Д.О. Корпус параллельных текстов как инструмент сопоставительного описания языков / Д.О. Добровольский // Русская и сопоставительная филология: состояние и перспективы: Международная научная конференция, посвященная 200-летию Казанского университета (Казань, 4-6 октября 2004 г.): Труды и материалы / Под общ. ред. К.Р. Галиуллина. – Казань: Изд-во Казан. ун-та, 2004. – С. 289-290.
3. Сичинава Д.В. Параллельные тексты в составе НКРЯ: новые направления развития и результаты. Труды Института русского языка им. В.В. Виноградова. – 2015, № 6. – С. 194-234.

Квартник Я.А.

студентка;

Мовчан Д.В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
Сумський державний університет*

КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ КОНТЕКСТУАЛЬНИХ АНТОНІМІВ

Форма та зміст не можуть існувати окремо одне від одного, так само як слово та його лексичне значення. У процесі мислення в нашій свідомості виникають певні взаємозв'язки між мовними одиницями на основі спільності/відмінності за формою/значенням або одночасно за обома даними критеріями. Таким чином, у лексиці утворюються парадигматичні